

Leven in het licht

Christus Triumfatorkerk, 16 juni 2019

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

Lezing: Johannes 3: 1-16

- **Welkomstwoord** door de ouderling van dienst
- **Stil gebed**
- **Aanvangslied:** 'Lof zij de Heer' (Lied 868: 1 en 2)
- **Aanvangswoord**
- **Groet**

Bemoediging

Psalm van de zondag: Psalm 8

Zingen Psalm 8b: 1-4

Lezen: 'Groots' naar Psalm 8

o God, zo groots onze God. Sprankelend water stroomt uw naam, als levend teken, over heel de aarde uit.

Hoe u heet licht zichtbaar in speelse sterrenletters langs heel de hemel op.

Maar meer dan groot en hoog spreken klein en kwetsbaar met kracht van wie u bent.

In het stralende licht van dag en het zachte licht van nacht warmt uw hemel aards bestaan en toch, zelfs bij zo onvatbaar ver, ook in al dat ongemeten ruim, hebt u voor onaanzienlijk oog.

Naar minuscule mensen kijkt u om, geraakt bent u rakelings nabij, met ons bent u ziel voor ziel begaan.

Uit liefde hebt u de mens bestemd, in zorg en schoonheid scheppend, hier spiegel van uw beeld te zijn.

Wat op aarde leeft in vogels, vissen, vee mogen wij met verwondering en zorg geleiden, is ons hart en onze handen toevertrouwd

Dank, o God, zo groots onze God!

Zingen Psalm 8b: 5

Kyriëgebed

Glorialied: 'Ere zij aan God de Vader' (Lied 705: 1 en 4)

Met de kinderen

Gebed

Gesprek

Lied: 'Leven is gegeven' (Lied 359)

Lezing: Johannes 3: 1-16

Lied: 'De Geest des Heren heeft' (Lied 686: 1 en 3)

Preek

Het is nacht.

Je ziet geen hand voor je ogen.

De nacht sluit je op in jezelf. Er is niemand anders. De wereld is heel klein 's nachts.

De wereld beperkt zich tot wat jij denkt, wat je voelt. Meer zie je niet. Je ziet geen mensen. Je bent teruggeworpen op je eigen gedachten en angsten.

De nacht staat symbool voor de duisternis. De nacht brengt het slechtste in je boven. Als je alleen jezelf ziet word je ook vanzelf egoïstisch – niemand die het ziet – toch?

Eng is het ook. Als je wel dingen hoort maar ze niet ziet, word je bang en kan je vreemde dingen doen. En als je wel iets ziet - een schaduw in een vaag licht, dan gaat je fantasie met je op de loop: wat was dat? Een eng beest? En die twee lichtjes daar - zijn dat ogen?

De nacht staat symbool voor duisternis. Juist in de Bijbel. Het eerste dat God doet als hij orde in de chaos van de oervloed op deze wereld gaat scheppen is: het licht aan doen. De aarde was woest en leeg en God zei: Er moet licht zijn!

Licht, licht zorgt voor duidelijkheid. Het licht laat zien waar je mee bezig bent. De dag brengt de dingen aan het licht. En zo gaat het de hele bijbel door. Met het belangrijkste verhaal het verhaal van het duister van de slavernij in Egypte. Uit de nacht van de ongezuurde broden bevrijdt God het slavenvolk van Israël naar het licht van het beloofde land. Pesach – Pasen. Die paasnacht staat heel de bijbel door symbool voor bevrijding uit de macht en de angst van het duister.

Het verhaal van vandaag speelt zich af tijdens het feest van Pesach.

Dit nachtelijk bezoek van Nicodemus aan zijn collega Schriftgeleerde, Jezus, verwijst zo naar al die nachtelijke verhalen. En het wijst ook vooruit. Vooruit naar dat andere Pasen, naar de nacht waarin Jezus wordt gearresteerd en vooruit naar het sterven van Jezus, waarop het midden op de dag opeens volledig donker wordt, in afwachting van een nieuwe schepping - an het licht op de morgen van de dag van de opstanding – de eerste paasdag – de dag waarop God opnieuw het licht aan doet.

Nicodemus komt in de nacht naar Jezus toe.

Er is wel gezegd dat dat is omdat Nicodemus stiekem op bezoek gaat bij Jezus – bang voor zijn kritische collega-Schriftgeleerden, maar daar geloof ik niets van. Nicodemus spreekt zelfs *namens* de andere joodse leiders: hij zegt: “Wij weten dat God u gestuurd heeft.” “We zien dat God u helpt om wonderen te doen”.

Het duister van het nachtelijk bezoek van Nicodemus past bij de stemming waarin Nicodemus verkeerd. Het gaat er niet om of het nacht is en donker buiten het op straat. Het gaat erom dat het nacht en donker in zijn hoofd is. Nicodemus begrijpt er niets meer van. Het verlangt naar de morgen, maar het is nog nacht in zijn hoofd. Hij verlangt naar het licht, maar het is nog donker. Hij leeft in een wereld, waarin zijn land bezet is door de Romeinen. Waarin mensen hun geloof kwijt raken door de starre orthodoxie, waarin de liefde door alle religieuze regels ver te zoeken is. Nicodemus zoekt een uitweg.

En hij *krijgt* een uitweg van Jezus, maar wat voor een?!

Hij moet opnieuw geboren worden.

“Huh?”, Hoor je Nicodemus denken, “Opnieuw geboren worden?”

Hij begrijpt er niets van. De nacht in zijn hoofd maakt het onmogelijk. Hij ziet het niet.

Nicodemus moet het licht toelaten in zijn leven. Als het licht aangaat, dan zal hij het zien. [En dat licht, ja dat licht is Jezus zelf: “Ik ben het licht van de wereld”, zal Johannes verderop over Jezus schrijven.]

Het licht toe laten in je leven. Geboren worden uit water en Geest, noemt Jezus het. Hoe doe je dat?

Het wordt niet helemaal duidelijk of Nicodemus het wel gaat begrijpen. Het verhaal loopt een beetje abrupt af. Nergens nemen ze ook weer afscheid. Nergens lezen we of en wanneer dan Nicodemus weer naar huis gaat.

Wel komen we Nicodemus nog een keer tegen in de Bijbel (óók: Joh. 7: 50), helemaal op het einde (Joh. 19: 39), als Jezus wordt begraven. Nicodemus is er dan plotseling bij om Jezus de laatste eer te bewijzen. Het lijkt erop dat hij toch het licht heeft gezien, al was het toen zo vlak voor de opstanding ook aardedonker.

Licht en duister.

Daar gaat het om in het geloof.

Vijftig dagen verkeren de leerlingen in het duister. Vijftig dagen tussen Pasen en Pinksteren. En dan breekt opeens het licht door. Het licht van Pasen. Dan opeens zien ze het. Gods verhaal met zijn schepping. Gods weg met ons mensen gaat door. God is niet dood, hij leeft. Hij leeft in ons. De leerlingen zijn met Pasen door het duister, door het donker en de chaos van de oervloed heen gegaan en ze zijn opnieuw in het licht gezet.

Met Pinksteren is gebeurd waar Jezus het met Nicodemus over heeft.

Met Pinksteren zijn de leerlingen opnieuw geboren.

Het is aan ons om die Geest waar Jezus het over heeft, die Geest van een nieuw leven, van een eeuwig leven. Die Geest die het licht maakt in het leven. Om die te zien te ervaren. Hij komt en hij gaat. Hij is ongrijpbaar. Je weet niet waar hij vandaan komt en hoe hij werkt. Hij hoort bij de hemelse wereld.

Wat wij met Nicodemus moeten leren is met nieuwe ogen naar de wereld kijken. Opnieuw geboren worden.

Want wat is het nu eigenlijk dat er ontbreekt bij Nicodemus. Waarom is het nog nacht bij hem? Zijn geloof is van *omlaag* – zo las ik ergens -. Hij is geïntrigeerd door Jezus. Hij is net als al de andere mensen die alleen in Jezus geloven om de wondertekenen die ze hem zien doen. Het geloof van Nicodemus gaat niet uit boven wat hij heeft gezien en gehoord. Het is een geloof dat wikt en weegt, dat argumenten zoekt en probeert houvast te vinden in een rationele afweging. Het zit hier dat geloof. In je hoofd.

Het is Jezus om een ander geloof te doen. Jezus praat zoals zo vaak op een heel ander niveau. Het gaat hem niet om een mooi geloofssysteem. Het gaat hem niet om gelijk hebben, om een rationeel debat met argumenten. Jezus wil niet een ander met Bijbelteksten om de oren slaan. Het geloof van Jezus zoekt het hogerop. Het is geloof van *boven*.

Dat is van een andere orde. Dat draait om je toevertrouwen. Om je durven geven. Overgeven, bloot geven. Het hoeft niet te weten, omdat het liefheeft.

Geloven is opkijken, opzien, zonder voorbehoud, naar Hem die verhoogd is. Vandaar die vreemde vergelijking die Jezus in het gesprek erbij haalt. Geloven is naar boven kijken, zoals de Hebreërs in de woestijn opkeken naar de slang op de staf van Mozes en genezen werden van hun slangenbeten. Zoals Johannes later met Maria op kijkt naar Jezus als die verhoogd wordt aan een paal, een kruis. Durft te je toevertrouwen aan boven – de dingen van mijn vader. Kijk omhoog. Durf te geloven – doe dat en je zult leven.

Want het leven moet worden prijsgegeven om te worden gewonnen.

Het is net zo cryptisch als wat Jezus tegen Nicodemus zegt: 'Alleen wie opnieuw geboren wordt – uit water en uit Geest – kan het koninkrijk van God zien.

Het gaat om Overgave. Om Delen. Om leven uit de Geest.

Om licht ook.

En ontdekken wat er echt toe doet in het leven.

Dat is geen optelsom. Dat is geen rationele afweging.

Dat is je laten leiden door de heilige Geest. In vuur en vlam komen te staan. Dat is liefde ervaren, ontvangen en geven.

Leven in het licht en de nacht achter je laten.

Het is je handen openen en brood en wijn ontvangen.

Brood uit de hemel

Wijn uit liefde geschonken.

Amen.

- **Orgelspel**
- **Lied:** 'Heer, raak mij aan met uw adem' (Lied 695) (1, 3 solo, 2, 4 en 5 allen)
- **Voorbede**

- **Collecte**, *Diakenen bereiden de tafels*
- **Nodiging**
- **Tafelgebed**
- **Vredegroet**
- **Breken van brood en schenken van de wijn**
- **Gemeenschap van brood en wijn**
- **Slotlied**: 'Dank, dank nu allen God' (Lied 704)
- **Zegen**, gevolgd door gezongen "Amen"